

NOTER

- 1 Maren Sørensen var dansk sygeplejerske og valgmenighedspræst, der blandt andet fik opført et forsamlingshus med kirkesal i Valsbøl i Sydslesvig.
- 2 Både Kjems og Lindstrøm kom til Sydslesvig kort efter Genforeningen, hvor de arbejdede som vandrelærere, men samtidig meget aktivt involveret i dansksindede aktiviteter, især i landsognene uden for Flensborg.

Zusammenfassung

In diesem autobiographischen Beitrag erzählt Jens Andresen seine Geschichte als Bewohner des deutsch-dänischen Grenzlandes. Als Teil der dänischen Minderheit in Südschleswig geboren, verbrachte er dort auch seine Kindheit; seine Ausbildung erhielt er in Dänemark und war seit den frühen 1970er Jahren bei Lögumkloster wohnhaft. Jens Andresen war viele Jahre lang gewähltes Mitglied des Amtesrates in Nordschleswig und später auch des Regionrates. Fast 20 Jahre lang war er im Vorstand von Grænseforeningen tätig, von 2016-2020 als Vorstandsvorsitzender.

In diesem Beitrag reflektiert er über sein Leben und den Wechsel davon, erst Teil einer Minderheit und danach Teil der Mehrheit zu sein, und über die deutsch-dänische Zusammenarbeit über die Grenze hinweg.

Anmeldelser

Becker-Christensen, Henrik: *Diplomat i grænselandet*

– Erindringer og baggrund 1998-2017.

Historisk Samfund for Sønderjylland, Sønderjyske Lærnedesforløb

Nr. 38, 2020, 416 sider.

Det må siges at være et lykketræf, at forfatteren til bogen „Diplomat i grænselandet“, som i en lang årrække har været dansk generalkonsul i Flensborg, også er uddannet historiker. Han har været ansat som medarbejder og senere leder af Institut for Grænseregionsforskning i Aabenraa og har på den måde bragt både evnerne og det historiske kendskab til grænseområdet og dets minoriteter med sig ind i jobbet som generalkonsul i Flensborg. Samtidig har det også givet ham de nødvendige redskaber og interessen til at skrive den foreliggende bog.

Det har aldrig været Henrik Becker-Christensens hensigt at skrive en bog om sin karriere og sin egen familiebaggrund. I stedet sætter han fokus på årene som konsul mellem 1998 og 2017 og de forskellige politiske begivenheder, der fandt sted i den tid. På den måde tager forfatteren fat i mange forskellige aspekter af grænselandets nyeste historie. Han kaster dog også et blik længere tilbage i områdets omtumlede historie, og det giver en større forståelse af regionen og hans egne handlinger som generalkonsul. Det er den personligt prægede tilgang, der gør bogen værd at læse og formår at give et ganske særligt indblik i forholdene i regionen med de to mindretal på hver sin side af grænsen. Fordi området er lykkedes med at løse mindretalsproblematikken på fredelig og enestående vis, er det blevet en slags modelregion for Europa.

De læsere, der ikke kender grænseområdets særlige historie, får fortalt den historiske ramme og får noget at vide om grænseregionens særlige betydning for de dansk-tyske forhold, og for forbindelsen mellem Danmark og Slesvig-Holsten. Forfatteren guider fagkyndigt og velfunderet læseren igennem de 16 kapitler og 416 sider, bruger sine egne erindringer til at føre os igennem grænseregionens centrale politiske spørgsmål, dens historie, dens mindretal og mange forskellige og aktuelle aspekter, der belyser hans politiske virke. Henrik Becker-Christensen giver sine læsere indblik i det diplomatiske arbejde, som det udfolder sig i grænseregionen, og taler rammende om ”klassisk

diplomati i miniformat" (s. 9). Han kommer også ind på den særlige udenrigspolitiske betydning, generalkonsulatet i Flensborg har.

Efter en introduktion giver forfatteren en betragtning af tiden før sin stilling som generalkonsul i Flensborg. Betegnende nok hedder dette kapitel "sonderjyske læreår", og fremfor alt skildrer han, hvilken vigtig basisviden han medbragte fra sine 22 år ved Institut for Grænse- regionsforskning i Aabenraa. Han bruger lidt sømandsjargon: "(...) den ballast, jeg tog med mig, da jeg i 1998 lettede anker i Aabenraa og kom til Flensborg" (s. 22), noget som er et gennemgående træk, når han kommer omkring historisk og politisk baggrundsinformation. General- konsulatets opståen og udvikling bliver udførligt beskrevet. Læseren lærer hele rækken af forrige generalkonsuler at kende, og han beskri- ver konsulatets særlige opgave med at holde kontakten til Sydslesvigs danske mindretal.

Henrik Becker-Christensen fremstiller konsulatets vigtige funktion med at pleje de gode og tætte kontakter mellem Danmark og det dan- ske mindretal. Denne opgave medfører kontakt med fremtrædende po- litikere, institutioner og organisationer i Slesvig-Holsten, og desuden også samarbejde med forbundsstatens regering i Kiel, når det drejer sig om mindretalspolitiske emner. Han beskriver det som en „brobyg- ningsfunktion mellem dansk og tysk i grænselandet" (s. 42). I realiteten bliver dette en opgave ved siden af generalkonsulatets egentlige, klas- siske afrapportering til den danske regering omkring udviklingen i det danske mindretal, i grænselandet og Slesvig-Holsten.

Forfatteren bruger et helt kapitel i bogen på udførligt at berette om det danske mindretal og dets historie igennem tiden, hvilket er me- get relevant, når man tænker på generalkonsulatets centrale opgave. Han beskriver det velorganiserede danske mindretal i Sydslesvig me- get rammende: „De talrige foreninger og institutioner dækker i dag om end ikke alle, så mange af de behov man kan have for at leve en dansk hverdag i et tysk samfund – fra vugge til grav" (s. 43). Dette kapitel er især berigende for læsere udenfor grænseregionen, og det samme gælder for de to følgende kapitler, der informerer spændende og oply- sende om det friske og det tyske mindretals forhold.

I de følgende kapitler lykkes det også for Henrik Becker Christen- sen at komme omkring emner som politiske forhold, centrale perso- ner og institutioners roller og handlinger, krydret med sine personlige synspunkter og små anekdoter, som gør det fortalte mere tilgængeligt og viser den menneskelige side af alle disse begivenheder. Man lærer

grænseregionens forskellige institutioner og deres aktiviteter og årlige begivenheder at kende gennem generalkonsulens briller, og forstår hvordan alt dette gør mindretallets liv så særligt. Forfatteren bruger flere gange den bagudliggende historie for at forklare politiske begi- venheder, beslutninger og hændelser der foregik i grænselandet og i det dansk-tyske forhold i hans embedsperiode på en sådan måde, at det er nemmere for læseren at forstå baggrunden for disse.

Bogen er desuden beriget med mange fotos, der viser særlige, men også dagligdags hændelser, desuden generalkonsulens møder og for- skellige besøg, og de supplerer fint Henrik Becker-Christensens beskri- velser. Læseren får på den måde mulighed for billedligt at dykke ned i forfatterens arbejde som generalkonsul og i grænseregionens udvikling.

Bogens kapitelinddeling er struktureret og klar, der findes et ud- førligt navneregister. Man kunne have ønsket sig et register over de mange forkortelser, der bruges, måske en tidstavle over de mest vigtige begivenheder i hans tid som generalkonsul, som han omtaler i sin bog.

Monografien „Diplomat i grænselandet – Erindringer og baggrund 1998-2017" er en interessant bog, ikke kun for dem, der bor i grænse- regionen, men også for læsere, der interesserer sig for mindretalspørgs- mål og som generelt er politisk og historisk interesseret. Bogen er en særlig og unik kilde til begivenheder i grænselandet, fordi den fortæl- les ud fra en centralt placeret persons synspunkt. På den måde formår bogen at skabe indblik i hændelser, som hverken rapporter, referater eller sagsmapper kan rekonstruere og gengive. Derfor ville det være ønskværdigt, at bogen blev oversat til tysk, så den kunne nå ud til en større kreds af læsere i flertalsbefolkningen syd for grænsen.

Nils Abraham

Hansen, Hans Schultz; Vestergaard, Elisabeth; Vestergaard, Torben A. (red.): Sønderjysk Erhvervshistorie 1800-2000. Fødevareerhvervene. Syddansk Universitetsforlag, 2019, 151 sider.

Inden for de seneste årtier er erhvervshistorie blevet et stort forsknings- område, både i Danmark og i udlandet. Denne antologi yder et vigtigt, regionalt bidrag inden for dette felt, og artiklerne i bogen er skrevet på baggrund af forfatternes oplæg på en konference i september 2015 på det daværende Institut for Grænseregionsforskning.

Bogens omdrejningspunkt er fødevareerhvervenes udvikling fra 1800-2000. Det er især fødevareindustrien, som er i fokus, idet tre af